

**BO'LAJAK OFITSERLARNING MA'NAVIY MADANIYATINI YUKSALTIRISH
METODOLOGIYASI**

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15645822>

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QUROLLI KUHLARI

AKADEMIYASI KURSLAR BOSHIG'I

Ilbaev Shuxrat Oktamovich

Annotatsiya: *maqolada Ofitser, kursantlarning ma'naviy madaniyatini yuksaltirish, mustaqil fikrlash jarayonini shakllantirish metodologiyasi ma'naviy ong va tafakkurni, milliy mustaqillikni amalga oshirish va rivojlantirish. Maqolada shuningdek, yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash mexanizmlariga ham e'tibor berilgan.*

Kalit so'zlar: *harbiy, ofitser, jangovar ruh, metod, jasurlik, professional, mudofaa, ta'lim dasturlari.*

Ofitser, kursantlarning ma'naviy madaniyatini yuksaltirish, mustaqil fikrlash jarayonini shakllantirish metodologiyasi ma'naviy ong va tafakkurni, milliy mustaqillikni amalga oshirish va rivojlantirish jarayonini ta'minlovchi asosiy omil hayot jarayonida adolat, insonparvarlik, o'z-o'zini anglashni va jahon ijtimoiy, madaniy taraqqiyotini, umuminsoniy, milliy, madaniy, ma'naviy qadriyatlarni uyg'un holda o'zlashtirish mahoratini shakllantirishga xizmat qilmog'i darkor. Yuksak ma'naviyat hamisha umuminsoniydir.

Umuminsoniy bo'lmagan ahloqiy sifatlar ezgu xulq sanalmaydi. Yurtimizning buyuk kelajagini ta'minlashda kursant-yoshlarimiz o'rtasida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni yanada takomillashtirish, milliy istiqlol g'oyasi, Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash, o'quv jarayonini isloh qilish, ilmiy- tadqiqot ishlarini rivojlantirish va samaradorligini oshirish, harbiy ta'lim muassasalarining kadrlar tayyorlash sifatini jahon andazalari darajasiga ko'tarish, bozor iqtisodiyoti sharoitida ishlab chiqarish sohalar uchun raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlash vazifalarini qo'ydi.

Bu dolzarb vazifalarni amalga oshirishda hozirgi kunda ta'lim tizimi jarayonida yoshlarni tegishli mutaxassisliklar bo'yicha yetuk kadr etib tayyorlash bilan bir qatorda, ularning umumiy dunyoqarashlarini milliy istiqlol g'oyalari bilan shakllantirish, Vatanga va millat manfaatlari yo'lida fidoyi bo'la oladigan, ilm-fan asoslarini, zamonaviy texnika, kompyuter va axborot texnologiyalarining sirlarini mukammal egallagan, fidoyi va ma'naviy barkamol inson sifatida kamol toptirish va tarbiyalash sohalariga asosiy e'tiborni qaratish lozim, chunki ma'naviyati yuksalmagan jamiyat tanazzul girdobidan chiqa olmaydi.

Har qanday harbiy o'quv yurtidagi muhit kursantlar ma'naviy fazilatlarini darajasi bilan belgilanadi. Ta'lim, fan va ishlab chiqarish samarali integratsiyalashuvini ta'minlash, tayyorlanayotgan kadrlarning miqdori va sifatiga nisbatan davlatning talablaridan kelib chiqqan holda yondashilishi maqsadga muvofiqdir.

Ofitser-kursantlarning ma'naviy madaniyatini yuksaltirish, mustaqil fikrlash jarayonini shakllantirish metodologiyasi ma'naviy ong va tafakkurni, milliy mustaqillikni amalga oshirish va rivojlantirish jarayonini ta'minlovchi asosiy omil hayot jarayonida adolat, insonparvarlik, o'z-o'zini anglashni va jahon ijtimoiy, madaniy taraqqiyotini, umuminsoniy, milliy, madaniy, ma'naviy qadriyatlarni uyg'un holda o'zlashtirish mahoratini shakllantirishga xizmat qilmog'i darkor. Biz qurayotgan yangi jamiyat, hayotimizga kirib kelayotgan yangilanish jarayonlari, islohotlarning taqdiri va kelajagi yoshlarimizning bu o'zgarishlarning qo'llab-quvvatlashiga, ularning dunyoqarashi, ongu tafakkurining yuksalishiga bog'liq. Yoshlarning ongu tafakkuri esa bir kunda o'zgarmaydi. Ularning dunyoqarashi o'zgarishi va kengayishiga vaqt kerak.

Yoshlar amalga oshirilayotgan o'zgarishlar ularga nima berayotganini, qanday naf keltirayotganini ko'rishi va iqror bo'lishi darkor. Shu sababli ham biz bosqichma-bosqich rivojlanish yo'lini tanlaganmiz.

Biz demokratik davlat va fuqarolik jamiyati barpo etish yo'lini tanlagan ekanmiz, demokratiyaning asosiy prinsiplarini, ya'ni jamiyatimizda xalq irodasining to'la hukm surishi, inson huquq va erkinliklarini qaror toptirish masalalari bugun hayotimizda qay darajada o'z aksini topmoqda va shu talablarga to'liq javob berish uchun biz yana nimalarga e'tibor qaratishimiz lozim, degan savollarni oldimizga qo'ygan holda ta'lim-tarbiya ishlarini olib borishimiz shart.

Jamiyatimizni yangilash, hayotimizni hech kimdan kam bo'lmaydigan darajaga ko'tarish yo'lida biz ustoz va murabbiylar yosh avlodni har tomonlama yetuk komil inson etib tarbiyalashimiz, ularga bu betakror yurt barchamizniki, Vatanimizning mavqei va obro'yini dunyoda munosib darajaga ko'tarish hammamizning muqaddas burchimiz ekanligini anglatgan holda, aynan shunday tushuncha bilan bir yoqadan bosh chiqarib, joriy etilayotgan islohot va yangilanish jarayonlarini qat'iyat bilan davom ettirish barchamizning muqaddas burchimizdir. Mustaqillik yillari mohiyatan yurtimiz tarixida sharaflari va o'ta mas'uliyatli davrni tashkil etdi. Har birimizning hayotimizda, mamlakat taqdirida muhim va keskin o'zgarishlar yuz berdi. Turmush tarzimiz o'zgarib bormoqda.

O'zligimizni anglab, yurtimizda va shaxsiy hayotimizda sodir bo'layotgan yangilanish jarayonlarini haqqoniy tahlil etadigan bo'lib qoldik. Milliy g'oyamiz bizning iymonimiz mezoniga aylanib, qaramlik, boqimandalik kayfiyatidan ozod bo'la boshladik. Kelajak taqdirimiz o'z faoliyatimizga bog'liq ekanligiga ishonch hosil qilmoqdamiz.

Yoshlar - yurt qanoti, mamlakat tayanchi. Navqiron avlodga e'tibor kelajakka qo'yilgan mustahkam poydevordir. Shuni unutmasligimiz kerakki, irodasi kuchli, iymoni mustahkam yoshlar tashqi ta'sirlarga osonlikcha berilmaydilar. Mustaqillik juda katta mas'uliyatdir.

Mustaqillikni asrash uni qo'lga kiritishga nisbatan og'irroq vazifadir. Bu esa bizdan doimo mustaqillikni asrab-avaylash, ogoh bo'lish, ilm va kasb egallab, jamiyatga munosib hissa qo'shib yashashni talab etadi.

Diniy va dunyoviy ilmlarning asoslari mana shu zaminda yaratilgan, sayqal topgan. Mamlakatimiz bugungi kunda totalitar tuzum hukmronligidan ozod bo'lib demokratik jamiyatni qurish sari dadil qadam tashlamokda. Tabiiyki, jamiyat bir bosqichdan ikkinchisiga o'tish, yana boz ustiga zo'ravonlik asosida qurilgan jamiyatdan ma'rifatli inson manfaatlari, shaxs erkinligi va kamolotiga xizmat qiluvchi demokratik jamiyatga o'tish oson kechmaydi, chunki eski tuzum illatlari hali saqlanib turadi.

O'z umrini uzaytirish uchun jon – jahdi bilan qarshilik ko'rsatadi, yangi jamiyat esa qisqa muhlatda qurilmaydi, balki ma'lum vaqtni, unda yashayotgan barcha insonlarning fidoyilik bilan mehnat qilishlarini talab etadi. Xuddi mana shu jarayonda yuzaga kelgan muammolarni hal qilish uchun yuksak ma'naviy e'tiqod va sabr-toqat bilan odamlarni uyushtirish, ular dunyoqarashida yangi jamiyat taffakkurini shakllantirish muhim vazifa darajasiga ko'tariladi.

Jamiyat taraqqiyotining har bir yangi bosqichi kishilarning ma'naviy kamolotida ham yangi davrning yuzaga kelishidir. Ma'naviyatsiz adolatli, yuksalish imkoniyatiga ega bo'lgan jamiyat bo'lmaganidek, jamiyatsiz ma'naviyat ham rivojlanishi mumkin emas.

Jamiyatning iqtisodiy, ijtimoiy-siyosiy sohalarida mavjud bo'lgan muammolarini ma'naviyatni rivojlantirish, unga tayanish orqali hal etish mumkin.

Ma'naviyat millatni taraqqiyotga etaklovchi, davlatning qudratini oshiruvchi muhim omil sanaladi.

Chunki qaerda, qaysi mamlakatda ma'naviyat yuksak darajada bo'lsa, o'sha joyda, o'sha mamlakatda johillik, hasadgo'ylik, beparvolik, xudbinlik, yalqovlik, manmanlik, tekinxo'rlik, g'iybat qilishlik, ko'rolmaslik, yovuzlik, tuhmat qilish kabi salbiy illatlar, ma'naviyatsizlik ko'rinishlariga o'rin qolmaydi.

Barkamol avlodni tarbiyalash insoniyatning eng yorqin orzusi bo'lgan. Bunday orzudagi insonlar azaliy ma'rifatga, madaniyatga mansub bo'lgan yurtlarning donishmandlari – eng mo'tabar ziyolilari hisoblanadilar.

Ular orasida O'zbekiston deb atalmish muazzam zaminimizda yashagan bobolarimizning o'z o'rni, hurmati bor.

Bu jahon hamjamiyati tomonidan tan olingan haqiqatdir. Barkamol avlodni tarbiyalash orzusiga o'z tariximizdan ko'p dalillar keltirishimiz mumkin.

Al-Forobiyning «Fozil kishilar shahri» asaridagi g'oyani yodga oling.

Unga ko'ra jamiyatning har bir fuqarosi - mansabi, tutgan o'rni, ya'ni kim bo'lishidan qat'iy nazar, fozil kishi bo'lmog'i lozim. Fozil inson o'z davlatining barcha qonun-qoidalarini yaxshi biladi, unga amal qiladi, fikrlaydi, o'z kasbining ustasi, loznm bo'lganda Vatan uchun jon fido qiladi. Fozil shahar aholisi bir-biriga hurmatda bo'ladi. Ota-ona va farzand, ustozu-shogird o'rtasida sharqona nazokat, mehr va ehtirom bo'ladi. Bu narsa bobolarimizning ma'naviy darajasi naqadar yuksak bo'lganligini ko'rsatadi. Demak, bizning barkamol avlodni tarbiyalash haqidagi g'oyamiz uchun ma'naviy asos bor.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Mirziyoev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. T.1. –T.: "O'zbekiston", 2017.
2. Ahmad Yassaviy. Hikmatlar. – T.: Adabiyot va san'at nashriyoti. 1991 y.
3. Abdurahim Erkaev Ma'naviyat va taraqqiyot. –Toshkent.
4. Milliy tarbiya va yoshlar dunyoqarashini shakllantirish. –T.
5. Temur tuzuklari. Forschadan A. Sog'uniiy va H. Karomatov tarjimasi. –T.
6. Toxir Malik Odamiylik mulki. – T.: «Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi Bosh tahririyati. 2016.